

Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag (prop. 2002/03:7)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag till ändringar i bankrörelselagen (1987:617) och lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet. Förslaget till ändring i bankrörelselagen innebär att företag som vid tidpunkten för ikraftträdandet av den nya bankrörelsedefinitionen, den 1 januari 1996, bedrev tillståndsfri inlåningsverksamhet får fortsätta med verksamheten längst till och med den 31 december 2003. Bestämmelsen rör främst större sparkassor. Vidare föreslås en ändring av en övergångsbestämmelse till lagen om finansieringsverksamhet som innebär att vissa finansieringsföretag får fortsätta att driva verksamhet till och med den 31 december 2003 utan krav på tillstånd. De företag som berörs är vissa finansieringsföretag som när lagen trädde i kraft den 1 januari 1994 drev finansieringsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt äldre lag och som inte lånar upp medel från allmänheten. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003. Lagförslaget fogas som bilaga 2 till betänkandet.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag.....	4
Förteckning över behandlade förslag.....	7
Propositionen.....	7
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag

Riksdagen antar de av regeringen framlagda förslagen till

1. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
2. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet.

Stockholm den 14 november 2002

På finansutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Tommy Waidelich (s), Christer Nylander (fp), Lena Ek (c), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s) och Siv Holma (v).

Utskottets överväganden

Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag som såvitt gäller sparkassor innebär att företag som bedrev tillståndsfri inlåningsverksamhet när den nya bankrörelsedefinitionen trädde i kraft den 1 januari 1996 får fortsätta med verksamheten längst t.o.m. den 31 december 2003. Beträffande vissa finansieringsföretag innebär förslaget att den som den 1 januari 1994 drev finansieringsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt 1988 års finansbolagslag och som inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten får fortsätta med verksamheten t.o.m. den 31 december 2003 utan krav på tillstånd.

Propositionen

Sparkassor

Genom en ändring i 1 kap. 2 § bankrörelselagen som trädde i kraft den 1 januari 1996 avskaffades allmänhetsbegreppet i bankrörelsedefinitionen (prop. 1995/96:74, bet. 1995/96:NU9, rskr. 1995/96:112 och 1995/96:113). Det anfördes att lagändringen berörde sådan inlåningsverksamhet som är vanlig inom Kooperationen men att lagändringen inte var avsedd att tvinga in sparkassorna under bankregleringen. Enligt en särskild övergångsbestämmelse tilläts därför företag som vid lagens ikraftträdande bedrev inlåningsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt äldre lag att fortsätta med verksamheten längst till den 31 december 1997.

År 1995 utsågs en särskild utredare med uppgift att överväga kvalitativa och kvantitativa krav på föreningar som tar emot insättningar (dir. 1995:100). I maj 1996 överlämnades betänkandet SOU 1996:81, Skydd för sparande i sparkasseverksamhet, till regeringen med ett förslag till lag om sparkasseverksamhet. Förslaget innebär att ekonomiska föreningar under vissa förutsättningar tillåts ta emot sådan inlåning som är förbehållen banker. Ett stort antal remissinstanser avstyrkte förslaget.

I prop. 1997/98:24 Ändrad övergångsbestämmelse i bankrörelselagen föreslogs att övergångstiden skulle förlängas till den 31 december 1999. Som skäl anfördes att Sparkasseutredningens kritiserade förslag inte kunde läggas till grund för lagstiftning samt att Banklagskommittén skulle göra en översyn av gränserna för bankrörelselagens tillämpningsområde. Eftersom Banklagskommitténs arbete skulle vara klart vid utgången av år 1997 ansåg regeringen att det förelåg betydande fördelar med att avvakta kommitténs betänkande.

Banklagskommittén överlämnade 1999 sitt huvudbetänkande, SOU 1998:160 Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag. Kommitténs förslag innebär helt nya förutsättningar för sparkassorna. Bland annat föreslås att bankernas ensamrätt att ta emot inlåning avskaffas. Detta skulle innebära att det inte behövs något undantag från kravet på bankoktroj för ekonomiska föreningar med sparkasseverksamhet som tar emot medel från sina medlemmar.

Under år 1999 förlängdes övergångstiden för sparkassorna med ytterligare två år till och med den 31 december 2001. Regeringen anförde att då det fortfarande är önskvärt att samordna beredningen av sparkassefrågan med Banklagskommitténs förslag, bör en ny förlängning av övergångstiden göras. Mot bakgrund av att kommitténs förslag var föremål för remissbehandling och en proposition som behandlar kommitténs förslag enligt en preliminär bedömning beräknades kunna överlämnas till riksdagen senast under första halvåret år 2001, menade regeringen att två års förlängning av övergångstiden torde vara tillräcklig. Riksdagen biföll regeringens förslag (prop. 1998/99:129, bet. 1999/2000:FiU17, rskr. 1999/2000:46).

Beredningen av Banklagskommitténs betänkande kunde inte genomföras inom den tid som beräknats. Övergångstiden förlängdes därför med ytterligare ett år, dvs. till utgången av år 2002 (prop. 2000/01:141, bet. 2001/02:FiU6, rskr. 2001/02:6). Finansutskottet uttalade med anledning av en motion som väckts i ärendet bl.a. följande: "Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är önskvärt att den aktuella tidsplanen följs så att en permanent reglering inte försenas ytterligare. Utskottet anser dock fortfarande att det är lämpligt att samordna beredningen av frågan om tillståndsplikt för de företag som omfattas av övergångsbestämmelserna med Banklagskommitténs förslag." Med avslag av motionen tillstyrkte utskottet regeringens förslag och riksdagen biföll förslaget.

Beredningen av Banklagskommitténs betänkande har tagit mer tid i anspråk. I början av 2002 sände Finansdepartementet ut departementspromemorian Reformerade bank- och finansieringsrörelseregler (Ds 2002:5) på remiss. Den i promemorian föreslagna bankrörelsedefinitionen överensstämmer i huvudsak med Banklagskommitténs förslag. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2004. Vid remissbehandlingen har det förts fram en del synpunkter som är nya. En proposition beräknas kunna överlämnas till riksdagen senast i början av år 2003.

Vissa finansieringsföretag

Lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet trädde i kraft den 1 januari 1994. I lagen finns bestämmelser om sådan finansieringsverksamhet som drivs av finansieringsföretag som inte är banker. Lagen innehåller enhetliga regler för sådana kreditföretag som tidigare omfattades av lagen (1988:606) om finansbolag eller lagen (1963:76) om kreditaktiebolag.

Av övergångsbestämmelserna till lagen om finansieringsverksamhet följer bl.a. att den som när lagen trädde i kraft den 1 januari 1994 drev finansie-

ringsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt 1988 års finansbolagslag fick fortsätta med verksamheten till utgången av år 1994. Övergångstiden i övergångsbestämmelserna har förlängts vid flera tillfällen. Vid den andra förlängningen inskränktes dock möjligheten att fortsätta verksamheten med stöd av övergångsbestämmelsen till att gälla de finansieringsföretag som inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten. Den senaste förlängningen gjordes till den 31 december 2002 (prop. 2000/01:141, bet. 2001/02:FiU6, rskr. 2001/02:6). I samband med förlängningar har det konstaterats att det finns flera anledningar att se över reglerna om finansieringsverksamhet.

Skälet till förlängningen är att frågan om vilken slags verksamhet som skall omfattas av tillståndsplikt enligt lagen om finansieringsverksamhet bereds inom Regeringskansliet. Propositionen som nämns ovan skall även behandla denna fråga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:7 föreslår regeringen att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
2. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

Härigenom föreskrivs att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1995:1572) om ändring i bankrörelselagen (1987:617)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett företag som den 1 januari 1996 bedrev inlåningsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt äldre lag får fortsätta med verksamheten längst till och med den 31 december 2002.

Föreslagen lydelse

3²

Ett företag som den 1 januari 1996 bedrev inlåningsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt äldre lag får fortsätta med verksamheten längst till och med den 31 december 2003.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

¹ Lagen omtryckt 1996:1001.

² Senaste lydelse 2001:820.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att punkt 5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande, den 1 januari 1994, drev finansieringsverksamhet utan krav på tillstånd enligt lagen (1988:606) om finansbolag och inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten får fortsätta verksamheten till och med den 31 december 2002 eller, om ansökan om tillstånd getts in inom denna tid, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Föreslagen lydelse

5²

Den som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande, den 1 januari 1994, drev finansieringsverksamhet utan krav på tillstånd enligt lagen (1988:606) om finansbolag och inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten får fortsätta verksamheten till och med den 31 december 2003 eller, om ansökan om tillstånd getts in inom denna tid, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

¹ Lagen omtryckt 1996:1004.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1997:453.
² Senaste lydelse 2001:821.